МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІайн обкома, Нохч-ГІалгІайн АССР Лакхехьарча Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕН3

ЕРА 20 МАЙ 1965 шу № 80 (4073).

Мах 2 кап.

ЙОАКХО ЯРГА ХЬЕЖЖА...

Наьсарен района «Знаменский» совхоза Наьсар-Кертерчу отделене кхай тІарча стане тхо кхачача хана делкъа ха хиннаяр. Тхо укхаза кхачачара хана механизаторашта тІеххьара указанеш луш воллар отделене управляющи Хаматханов Мади.

— Каст-каста догІа делхарах, — йоах управляюще, — бІеха баьцаш сиха дегІаьлхкай, чудукха оаха лаьрхІад кхашка сихха культиваци е а уж дІаяха я. Шекара свекла дІайийнача кхай тІа агрегат юкъеяьккха делаш я. М. Хаматхановца цхьана хилар тхо шекара свеклан йоартолешш дІайийнача кхашка. Дика кьалтІаьннай культураш. Укх шера дика хьувкъам чубахьаргба механизаторашa.

Массанахьа хоалу. Наьсар-Кертерча отделене кхашка балхаш дерий дикагІча агротехнически ханашка коартолаши шекара свеклан дІае кхийнилга.

— Укх бІаьсти ха-оттамо новкъарло ль лле а, — йоах М. Хаматханова, — КПСС ЦК мартовски Пленума решенеша дегаш айдаьча тха механизаторашa хьинаре къахьийгар шоаш тІаийца социалистически декхараш кхоачашдара. Яхьа а баьнна 30-ча апреле йистебаьлар наьсархой 120 гектар шекаре свеклан 250 гектар коартолашi дІайийна.

Цу дийи культурал совнагІа дІаюв отделене 380 гектар хьажкІаш. Из культура дІаера кІезиг-дукха тІехьабус механизатораш.

— Техника тоьаш тхона, — йоах совхоза кулгалхоша, тхо цига долаш а тІехьа ставе болх ца беш латташ чарлаш тІара «Беларусь» яха трактор йоллаше а.

Бакъдар аьлча, механизаторий балха йонкха новкъарле ю трактораштa эша забасни оаглалаш да хиларои совхоза шийрементни база ца хиларов. Трактора моллагІа оатхал нйшача бІарчча ди даникха дезаш хул механизатор кхай тІа.

— Кхашка лелаш цхьа кІира мара даниккадар совхоза «Летучка», — кхаш летиьаш ба механизатораш. НагахЬа санна механизаторашиа биззa болх дІабеха шоай безам бале, ха а ца ехкаш ехача трактора эшача гІулакха сарцагІбоала беза совхоза кулгалхой.

Культураш дІайийна еррига майда механизированни звеньишта дІайийкъай отделене. Еррига а 4 звено я уж, Шин механизированни звенона кулгалдеча Оздоев Бисолтан Ильясов Аюпен лелаю сий дола коммунистически къахьегама ударникий сийлен цІи. Ерригача звенонша лакхера декхараш тІаийцад. Масала, Б. Оздоева довденнад кланах 180 йолча хІара гектара тІара 300 центнер шекара свекла чуй. Иштта планая лаьрхІачул дукхагІа чукхаргьа хьажкІашн коартолаши. Доккхий декхараш тІаийцад кхыча механизатораша е.

Къаьстта белгалбаха боагІа ялаташ дІаде доладалалехьа а дадувча хана а Джандигов Іусман, Гарокоев Мус-Хьаьжа, звеньевой Муцольгов Іалауддин, кхыбараш. ХІара дийнахьара норма 120—130 процент кхоачашьдо пар, хьабеш бола болх цІена а беш.

Свекла дІайийна еррига майда хІанззехьа дІайийкъай гектарникашта. Бе боагІаш бола кхетама болх баьб звеньиштей гектарникаштей юкъе. Звенона чувоагІача хІарапена хьалхашкa оттадаьд хьдда декхараш.

Масала, хІара гектарнико шийна къоастаь участок дІаэца йиш яц, де деза дерригa механизировании балхаш цу тІа чакхдаьнчул тІехьагІа мара. Цу участкана дІахо йодача хана бехктоххаме ма гектарник ше. НагахЬа санна дика гІулакх даьча участкера гектарнико планах йоагІа шекара свекла ца йоакхе, тІаккха цунгара хьайоанхразница. Цу гІулакхо лакхбу из культура хьалиеярах бола хІара механизатора а гектарника а бехктоххам.

Массехк дош ала деза механизаторий бытовой хьалех. Кхай тІара стан аьнна цІи йоаккхаш а горбылен цхьа бахьан віашагІьелла булг. ДІатеха ардаккхаш сов хийра йолаш кад а яй а нукие дІачу а ца волаш Іургах дІачудала йиш я. Маларра аьлча, иштта да а ду механизатораш, шоаш геттара сиха болча хана. Массаль хилац механизаторашта дулх юкъе дола кхача.

ДагадагІац укхаза агитатор вена лекци йийша а беседа яь а. Журналашa газеташ нагагахьа мара дахьац.

Къаьстта раьза бец механизатораш бІаьстан балхаш дІадоладелча дена цхьа муьхах шоаш болча автолавка ца яйтача Назрановски района.

В. ХУСЕНОВ.

БІАЬСТАН ЮХЬЕРА КУЛЬТУРАШ ДІАЙИЙНА БАЬННАБ

14 май хьатІакхаьчча хана 33.566 гектара тІа бІаьстан юхьера культураш дІайийна яьннаяр Грозненски района колхозаши совхозаши. Балхаш къаьстта дика віаштІехьа а даьха, 8 эзар гектара тІа бІаьстан юхьера культураш дІайийна аьнкай Грозненски шурий совхоз. Уж дІадеча дика хьоккхамаш даьхад механизаторашa вежараша СулеймановгІар, Вазиева, Бледнова, Евдокимова, Клименкос, Кагерманова, кхычар. Ялатийнен силосан лаьрхІа хьажкІаш дукхагІча даькъе квадратно-гнездовой хьисапе а тийсача боарамагІа тоссача 8 мугІ бохийтача селлкашца дІайийра. Квадраташ массанахьа а Іалаьмате дика хилар.

Болх дика віаштІехьдаьккха дІайийра хьажкІаш Старо-Юртовски совхоза механизаторашa Эльмурзаев Висита, Мутиев Асхьата, Ширяев Анатоле, дукхача кхычар. ХьатІаьннача хьажкІаша хьахьовх уж дика дІайийна хилар.

666 гектара тІа гидуаргаш геттара дика дІайийра «Новый быт» яхача колхоза механизаторашa. Цига гидуаргашта хІанале хьалхара культиваци ль хьиннай.

ХьажкІаш дІаера гІулакх дика віаштІехьдаьккхад Первицие методах боах беш болча «Ермоловский совхоза» звеньевойша нов. Межидова, Арсамакова, Джанхотова. Нов. Межидова цхьадолча дешишка 21 гектар дІаювра, дийнахьа 1,5 норма кхоачашйора нов. Арсамакова.

Массайолча колхозаш совхозаш дикагІча агротехнически ханашка дІайийнай шекара свекла, цхьатарра тІаьннай ца массанахьа а. ХІанале а цунна кха гІулакх де доладеннад боахамаш. Эггара хьалха шекара свеклайна культиваци е арабаьлар «Советская Россия» яхача колхоза механизатораш.

Балхаш сихденнад районерча баьца даараш лаладерий а. ДІаегІа йоалаш латт помидорийн кабуцен рассада. ТІабаьннача кехаштен марковкенен гІулакх деш я.

Баьца дааран докха торговой сете дІачутела йолаеннай № 3 йола соатий-баьца дааран совхоз.

ХІанз дІайийначa юртбоахама культурашта гІулакх де болалургболаш ба беррига механизатораш. Ханнахьа яз гІулакх дарга хьежжа хьувкъаргьа культураш.

Е. ИЗВАРИНА,
Грозненски района юрта боахама производственни управлене парторга аг. ронок.

ХИЙ — КХАШКА

Дика віаштІехьдаьккхад кхашка хиш дехкалга Наурски района «Россия» яхача колхозе. БІаьстa кьича дена пах-порхІ бІаь гектара тІа цхьаза хий диллад укхаза.

Дика пайда эц боахаме «ДДН-45» яхача догІан хьисапе хиш деттача установкех. Цу тайпара йиъ установка я колхозе болх беш.

Гуралъа дийнача датташта ммомота, сихагІа хий тоха гІертаа боахк механизатораш Н. Литвиненко, В. Воробцов, вежарий Иваши Максими КротовгІар.

Цар шоайла йоаржаьча социалистически яхье хьалха воагІа Литвиненко Николай, норма кхо гектар мела йоашача дийнахьа 5—6 гектара тІа хий тох ца ший установкаша, дукхагІйолча хана цунго хуз хиш дехкарий дІа-юха тела цІе вынисл. Николайна лоадама тІехьавосац Кротов Иваши Воробцов Владимири.

Хина цхьана хІара гектара 50 килограмм йолаш аммиачни селитро а тох механизатораша. «ДДН-45» яхача установка тІа минеральни удобренеш йошаяра бах оттаярах віаштІехьвоал из кхоачашде. 140—160 гектара хий тохад лаьхе белгалбаьхача механизаторех хІаране.

И. ХОЛМОВ.

ОАСАРЦА—КЪОВСАМ

Май беттара наах бІайхагІа ю хьеж, дикагІа дегІайоагІа бІаьстан юхьа дІайийна культураш, белегала аьлча, гидуаргаш. Вашха дукха даьт та а дац цу культуро Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхоее дІалоацар. Цхьабакъда, гидуаргаш дІайийна кхаш оасарах цІена хиланйтара укхаза чІоагІа йовхо ю.

ДІадийна гидуаргий фу тІадалалехьа беанкхаш бела макза баьккхар колхоза механизатораша тІадаьнна оасар дохадар духьа. Цул тІехьагІа массехк ди даьлча кхашка цхьатерра белгалдаьлар тІаьнначa гидуаргий баьццара мутІарч, хІаьта мутІараштa юкъе цІаьеха а тІаделадедар оасар.

Цу хьнале шоай участка тІа хьажкІаш дІайийна баьлар Воронин Николая хьажкІаш лелаеча звеноцара механизатораш. Квадратно-гнездовой сеялкана неттел культиватор юкъе а хьаьха, гидуаргий мутІараштa юкъе обработка е йоладелар Воронин Николай. Кхаь балха дийнахьа цо обработка йир 50 гектара, хІаьта цунах дийнахьа 4 норма хул.

Сурта тІа: тІехьатувсача культиватора болх беш йола цхьажеанш нийсъеш воаал Воронин Николай.

И. Ткаченко сурта тексти.

ЙОККХАЧА КРЕМЛЕВСКИ ДВОРЕЦЕ ТІАЭЦАР

МОСКВА, 18 май. (ТАСС). Тахан Йоккхача Кремлевски дворец Болгаре Халкъа Республика Халкъа собране Президиума Председателa новкъоста Трайков Георге сийна прием йир.

Приеме бар новкъостий А. Н. Кириленко, К. Т. Мазуров, А. И. Микоян, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, А. П. Рудаков, кхыбола советски партийни паччахьалкхени деятелаш.

Хьаьнашта юкъе бар СССР-е аккредитованни бола дипломатически представительстваштa парте даттараш, советски кхыча мехкашкарен журналисташ.

Новкъостана А. И. Микоянeи Георгий Трайковеи безаме къамаьлаш дир. Цар кхаьаьнаш доаь хана Георгиевски зал екаеш дукхаза а тІоараш дийтар, вошех йоача болгарски халкъацаро советски ваьна безам цун чІоагІа сий деш уж хилари хьа а хьокхаш.

(ТАСС).

НОВКЪОСТА ХО ШИ МИНА—75 ШУ

Вьетнама къахьегамхой Парте Центральни Комитета Председатель а Вьетнама Демократически Республика президент волча Хо Ши Мина 75 шу дизарца дувзадеша КПСС Центральни Комитетов СССР Министрий Советой лоаржах душ телеграмма яхьийтай дуьен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойн бозлама тІехьаьнна воккхача деятелага, турпалерча вьетнамски халкъа тешаьерча воІага.

Телеграмма тІа йоах, Вьетнама къахьегамхой Партенен КПСС-ан юкъера, Вьетнамен Советски Союзен халкъашта юкъера вежарий доттагІал дегІаккхувлаоан чІоагІдаран новкъоста Хо Ши Мина кІаьд ца душ къахьегарах Советски Союза коммунисташа, дерригача советски халкъо чІоагІа лоархІаш сий деш ва из. Новкъост Хо Ши Мин моггаш-маьрша хилар, дуккхача шерашка махар, вьетнамски халкъа ирсе бахьан долаш, ДРВ чІоагІьери тоаяри духьа, вьетнамски советски халкъашта юкъера доттагІалени барт-цхьоагІони гІулакхаш дІахо дегІаккхулар духьа боча бераторча балха тІа кхы а доккхагІа толамаш цо дахар лоош баьнкха воаца а ба телеграмма тІа.

«СПАРТАК» ЯХАЧА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ ДОБРОВОЛЬНИ СПОРТИВНИ ОБЩЕСТВАНА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРА ХЬАКЪЕХЬАРА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Республике физически культурен спорта дегІайоалаш толамаш дахарах Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен Грамота луйла:

«СПАРТАК» ЯХАЧА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ ДОБРОВОЛЬНИ СПОРТИВНИ ОБЩЕСТВАНА.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. СЫЩИКОВ.

гор. Грозный, 1965 шера, 19 май.

«СПАРТАК» ЯХАЧА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ ДОБРОВОЛЬНИ СПОРТИВНИ ОБЩЕСТВА «А» КЛАССЕРЧА МАСТЕРИЯ КОМАНДАЦАРЧА ВОЛЕЙБОЛИСТАШТА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР-а ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРА ХЬАКЪЕХЬАРА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

«А классa мастерий волейбольни командий Еррисоюзни кхьаппа дина толамаш дахарах Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен Грамота луйла:

АЛЕКСЕЕВ Александр Григорьевичa — «Спартак» яхача Нохч-ГІалгІай Республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда члена.

БОГДАНОВ Валерий Владимировичa — «Спартак» яхача Нохч-ГІалгІай Республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда члена.

ВИКТОРОВ Геннадий Семеновичa — «Спартак» яхача Нохч-ГІалгІай Республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда члена.

ГРИШИН Анатолий Федоровичa — «Спартак» яхача Нохч-ГІалгІай Республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда члена.

ИВАНОВ Вячеслав Васильевичa — тренера, «Спартак» яхача Нохч-ГІалгІай Республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда капитана.

ИВАНОВ Геннадий Васильевичa — «Спартак» яхача Нохч-ГІалгІай Республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда члена.

ИСМАГИЛОВ Роберт Владимировичa — «Спартак» яхача Нохч-ГІалгІай Республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда члена.

КАРГИН-УТКИН Николай Михайловичa — «Спартак» яхача Нохч-ГІалгІай республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда члена.

МАРЧЕНКО Анатолий Дмитриевичa — «Спартак» яхача Нохч-ГІалгІай республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда члена.

САВЧЕНКО Леонид Степановичa — «Спартак» яхача Нохч-ГІалгІай Республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда члена.

ТРУШИК Петр Спиридоновичa — «Спартак» яхача Нохч-ГІалгІай Республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда члена.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. СЫЩИКОВ.

гор. Грозный, 1965 шера, 19 май.

Советски Союзе гІолла

ПЛАНАЛ СОВГІА – 250 ТОНН МЕТАЛЛ

НИЖНИЙ ТАГИЛ. Дог гІоадаьнна, гІадваха а волаш салаІа вехар сталевар Гусельников Виктор 18-ча мае бийсанара смена чакхьаьннач тІехьагІа. Цад иштта вадаш! Цон сменщикаша комсомольцаша Бакин Евсенен, Шеломов Юрен, Оманин Борисен толина чакхъяьккхар металлурга Ден сийна хаьца хиина хьалхара къахьегама вахта. Дешаш бийсанен цар агрегате кхо планна сиххай. ХІаьта из хул планал совгІа 250 тонн.

Нижнетагильски металлургически комбинате дуккхача хана дена эггара тІехьансам яр № 13 йола пиш. Сохха комсомольцаша шоашка дІайийцар из. Агрегата дош дола гІулакх тІехдаьнкха дика тоалир къонача даьша, керда технологически режим юкъейоллайир. ТІаккха, цеке ирзо доалаш лоархІаш хиина № 13 йола мартен эггара дикагІа хилар.

Шу хьадоладелча дена планал совгІа 2200 тонн болат хоалладьд Гусельников Викторех цун доттагІашеи. Шоай шера декхар кхоачашдь бовлла боахк уж.

ЭЛЕКТРОННИ БИЛЕТНИ КАССИР

ЛЕНИНГРАД. МоллагІча хасе массе тайпа транспорта билеташ дохкарга кибернетически балхашта тІадилае дага ба ленинградски инженераш. Кибернетически кассирашa ши-кхо секунд мара йоаргьац транспортни центра расписанена юкъейоагІача бІаь поездах, 60 океански доахачен хиш тІа гІолла лелача теплоходех, самолетий 80 рейсах, бІаьи йолча автобусий маршрутех моллагІча цхьаннена билет кийчдара.

Укхаза проект оттае йоалаьча билетни «конщерка» «директор-распорядитель» хургьа электронно-вычислительни машина. Цо ший «серта» чу лоацаргьа поездий, фега, форда тІа, долхача хиш тІа гІолла лелача лайнерий, автобусий кхо миллион моттиг, хІаьта аггара хьалха нйишача минута уж кассашка дІа а кхоачийтаргьа.

МЕТАЛЛИ ПЛАСТМАССЕИ

РИГА. Металлаи пластмассаи шин чкъорах латта листовой материал хьаьвй Рижски политехнически института химически факультета цхьан лабораторе. Металлопласт болат санна чІоагІа, химически Іоткъам лоаш, тІаьхьежача хоза, пластмассаша мо мара электричество чакх ца йоалийташ я.

Металлана тІа гІолла хаддаьва синтетически тІоа бохийта способ кийчъяьй латвийски Іалмахоша. Цу гІулакха пайда эц полиэтиленах.

Керда материал етта штамповка ялуш, шийла йоллашехьа а эза йиш йолаш я. Цунах хьае йиш я химически Іоткъамах кхераш йоаца турбаши резервуараши. Металлопластаи дІахьийта мегаргьа цІеной чекаш хоаьеча а.

АРМЕНЕ ЛОАМАН СОМИЙ БЕШАМАШ

ЕРЕВАН. Укх шера бІаьстан юхье Армене лоамашка дІаегІай къона сомий бешанеш. ХІана 20 эзар совгІа гектар — республикерча сомий бешамаш тІайолча дерригача даьттай ийеса ах хІана яц аьнна ирад — Севански бассейна районе лоаман довкъашка дІанийсьнай.

Дуккхача шерий практико бакъьнай ши эзар метр лакхача лоамашка егІача бешамашка сом дикагІа а хІара шера а хул, аьнна моттигерча Іилмахоша ль вывода ш.

ЛЕРХІАРАШ КХОАЧАШДУ

Грозненски вагонни дена цехашта юкъе къаьстта дика къахьегаш я новкхагІиола мастер Колков Дмитрий Андреевич верте латтача пропарочни цеха коллектив. Цехе дІачувоалача нийсагІоракха хьалтеха доала: укхаза болх беш а ни. Вансовича, Вазьккина кулгалду коммунистически къахьегама сийлен ЦІи лелачсменаш аьнна йоазув. Ерригаш а цу цехе болх беш пхи смена. А Беседке дІачувоалча пенах хьалтеха доахк, семилетка тІеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашьярах дола хІара смена социалистически декхараш.

Цхьамие тІаийцача декхараштa тара дац цу пхо смена моллагІча кхыча коллективо тІаийна декхараш. ХІаране хьалхашка уттадераш шийтайпара декхараш да. Масала, нов. Вансович верте латтача смена дош лекнад валови продукци арахецара шера план 25-ча декабре кхоачашъе а цистернаш цІенъяргa дІабода мах кхо процент лохбе а. Цо торо хуьлйтаргья паччахьалкхена эзар бІаь сом ахча кходе. ХІаьта мастера нов. Балькина кулгалдеча смена хьалхашка оттадаь декхараш иштта да: шера план 28-ча декабре кхоачаш а еш, планал совгІа бархІ бІаь цистерн арахецa, царех 70 процент сийрдача продуктанта лаьрхІа хургьа. Цистернаш цІенъярга дІабода мах лохбарах кхедерга пхи бІаь сом. Иштта да кхыча сменашна хьалхашка оттадаь декхараш а.

Шерра социалистически яхь а йоаржаь, уж декхараш кхоачашдара хьинар кхо ца деш болх беча сменаша доаха къахьегама толамаш вог тІездоахаш ба. Биъ бетта план тІеххоачашьяьй цеха коллективо. Планах лаьрхІачул совгІа цІеньяь арахийцай ялхайтта эзар цистерн. Чурча резервех бизза пайда а эцаш, цІеньеча цистернашка дІабода мах лохбарах бйъ бетта паччахьалкхена кходь ахча 23 эзар сом гарга да.

Къахьегама темпаш кхы а лакхъеш къахьегаш ба цеха болхлой укх бетта. 17 ден заланеш тІеххоачашъяьй, планал совгІа кийчъяьй массехк эзар цистерн. Валови продукци арахецара пхе бетта план 22—25 май кхоачашъе лерхІ цеха сменаша.

Барт тайначa коллективо болх ниица віаштІехьа а баьккха хьинар кхо ца деш къахьегарах доахаш да уж лакха хьоккхамаш. Цеха коллективо хІара кхе дийнахьа баьча балха итогаш ю, цу юкъа балха тІа нийсденна кхоачамбоацараш дІадахара наькъаш лех, уж сиха дІадоах. ХІаьта хІара смена коллективо баьча балха итогаш ю смена йистеяьлча, даьхача хьоккхамашка а хьежа кхоана уж кхы совдахара керда декхараш хьалхашка оттаду. Цуз совгІа чурча резервех дика пайда эц цеха коллектив. Укх шера цистернаш юлача злаху фаткен норм л дукхагІа кходарах боккха пайда баьб. Хьалха хІаьхача хана обтирка еча материалех цхьа мара пайда эцацар. Болхлоша дукха уйла йир маьха еза йола уж материалаш кІезиагІа йоаргйолаш гІулакх дара. Де гІийртар віаштІехьдаьлар. Болхлоша еннача предложенех цу материалашта регенераци а ен массехказа пайда эц нарех. Цо віаштІехьдалийтад эзараш сомаш ахча кходе.

Цехера хІара бохха хІана ваи хьина коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цІи лелаеш ва. Цу цІере дІадехар дукхагІа да. Из дика кхоачашду болхлоша. Цистернаш дикагІа цІенъяра боккха къовсам доаттабу цар Московски ленинградски предприятей болам хьалдаьначул тІехьагІа дуккха дикагІа хул цІеньяь цистернаш, — йоах новкъостагІолча мастера Колков Дмитре. Масала, хІадахача шера тІеххьарча квартале цу коллективо кийчъяьча цистернех 70 процент мара сийрдача продукташта метаргІйолаш яцар, хІаьта укх шера хьалхарча квартале кийчъяьчарех 99 процент яр сийрдача продуктанта метаргІйолаш. Цистернаш иштта дика цІенъе віаштІехьдоалийт болхлоша кийчъяьча рационализаторски предложенеша. Цар еннача предложенех цистернаш цІенъеча оттаьй 13 атмосфер низ бола йоккхий центробежни насосаш. Хьалха дІаяхача хана шийлача хица юлар цистернаш. ХІана цига болабеннаб хьалха цхьа пайда йійначул тІехьагІа дІадохийташ йинача дІайахача хи цистернаш йоалагІа пайда эца.

Къахьегама толамаш ди тІехьа совдалара доккха новкъостал лу цехе болх беча дикагІйолча опыта школа. Цига дІа-хьа лу дикагІйола опыт, керда наькъаш теха, балха юкъе нийсденна кхоачамбоацараш дуц, уж кхы ца нийсдалийтара хьада йола мероприятеш кийчъю. Йоккха опыт а йолаш укх шера къаьстта дика къахьегаш ба нн. Гарноев, Баргоев, Кобзев, Ичаев, Березкин, кхыбараш.

Б. КОСТОЕВ.

«Академик Книпович» яха советски Іалашам-промысловни кема Атлантика хиика доккхий океанографически тохкама балхаш деш да. Уругвая Іаьдало дехарах цу мехка гонахьарча хишка мел чкъьарий да хьежаб вай Іилмахой.

Сурта тІа: «Академик Книпович» Монтевидео яхача порте.

Е. Ельцова сурт. ТАСС фотохроника.

КУЛГАЛДЕЧА КАДРАШТА—ИДЕЙНО-ПОЛИТИЧЕСКИ КХЕТАМ

Заводской районан парторганизацеш критически анализ ю кадрашна беча практически балха, дукхаг1а хьадех царгара г1улакх, уж хьалхлеро коммунистически идейноста, принципиальноста, шоашта т1адиллна г1улакх ч1оаг1а бехктокхаме а хетаи чакхдахара уйлаца.

Кадрашкара хьадехаргдола г1улакх ч1оаг1ат1а т1аг1ортаду кадраш хьахоржачег уж балхаш т1а д1анийсъечег хана. Парте райком лаьрххIе оарцаг1ьоал х1ара участка балха т1а кулгалдеча шоай политически кхетамга а практически г1улакхашка а диллача бодх булургбола нах т1ехьабаха а г1улакх творчески леладе а хоаш бола, тешаме д1ахо дег1абоаг1аргба кьанна хетаи бола болхлой балхаш т1а ахийтара.

КПСС райкомо ч1оаг1а терко ю похчийи г1алг1айн къамех бола кадраш кхеара.

Вайнахах вола 500 сов1а коммунист латт райпарторганизаце партучете. Боахама кулгалдеча балхаш т1а вахийтав 120 сов1а саг, 32 саг райсовета депутат ва, ИК председателаш болаш — 11 саг.

Царна юкъе дукха ба шоай балхах дика лоарх1абеш а коллективаша дика лоарх1аш а бола нах. Масала, «Грозхимнефтерекстрой» треста № 1 йолча СМУ партбюро секретарь И. Касумов, магистральни газопроводий управление начальник нов. Ведзижев, Слюдяной фабрика директора заместитель Бузуртанова, ПТК директора заместитель нов. Селимов, «Терек» яхача хьу чакхйоалача объединение парткома секретарь Бузуртанов, дукха кхыбараш.

Районе кулгалду кадраш идейно-теоретически г1уламкхашта дег1айоалара пайда лургбола средство а марксистско-ленински теори, цун х1анзара проблемаш 1омаир.

Районерча кулгалдеча болхлоех партийни организацеша шерра пайда эц коллективашта кхетам луча балха. Масала, теоретически семинарий пропагандисташа ч1оаг1ьаьа 226 саг, консультанташа — 192 саг, кружокий кулгалхой 549 саг ва, коммунистически къахьегамех хьалха латтача опытех школай кулгалхо — 235 саг, лектори докладчики — 360 саг. Вершташ а 1.562 саг.

Цу тайпара, районе кулгалдеча кадраех идеологически болх лелабеш 5.812 сов1а саг ва. Царех дукхаг1а бараш коммунисташ а коллективашка общественни балхаца доккха далъа лоацаш а бола нах ба, коммунистически идеалашта мут1ахьа а коллективе кхетама болх белга шоай сийлахь декхар лоарх1аш а бола.

Советски кулгалхочун ц1и сийлахьа лелаю ГНПЗ керттерча инженера нов. Бондаренко, И. Г. ТЭЦ-а директора нов. Маймескулова, СМУ-5 директора нов. Асатурова, керттерча универмага директора нов. Майстренко, Госбанка керттерча бухгалтера нов. Лемешевске, № 7 йолча больница керттерча лоро нов. Коротковас, дукхача кхыча пропагандисташа.

Ди т1ехь дукхаг1а арг1айоаахаш теаю парте райкомо, юкхьанцарча партийни организацеша шоай балха стиль а методаш а, т1а-т1а дукхаг1а къахьегамхой юкъестуза аьнкай уж производствана доал деча, ч1оаг1бьб къахьегамхошта юкъе беш бола организационно-партийни массово-политически болх, уж оарцаг1боах пачхьалкхеи планаш т1аийца социалистически декхараш кхоачаидарё. Цу бокхачу балха юкъе цьанаре дакъа лоац районан кулгалдеча болхлоша а.

3 эзар сов1а саг агитаторашт юкъе а болаш 120 сов1а агитколлектив я районе болх беш. Агитаторех 600 гаргга саг районе кулгалдеча болхлоех ва, районерча агитаторех 600 сов1а саг лакхерен чакхъьализа лакхерен, 2000 сов1а саг юкъерен цхза йоацаш юкъерен образовани болаш ва. Агитаторашта болх беш ва пачалиха 172 саг г1алг1ашха 60 саги. 3 эзар агитаторах 2 эзар гаргга коммунисташ комсомолоцаш ва. Предприятешка беча массово-политически агитацианни балха юкъе кулгалдеча кадраша лоаца дакъа дикача оаг1орачьара хьахьекхаш дола масал доаладе нетаргда Грозненски крекинг-завода парторганизаце (парткома секретарь нов. О. К. Дробязко). 100 гаргга агитатор юкъе а болаш агитколлектив я цига, х1аьта царех ахаш производствана командираш специалисташ ба. Уж ба 1/2 йолча установка начальник нов. Овсянников, № 5 йолча установка начальник нов. Бурлаков, № 1 йолчех № 3 йолчех цехий лабораторей начальникаш нн. Козлова Халина, участка начальник нов. Рыжков, кхыбараш.

Агитатор ше хилараx тарра, цу заводе боккха болх бу № 1-2 йолча установка начальника Иван Петрович Овсянникова. Шуй балха т1а цо пайда эц тайп-тайпарча формеи методех. Цу установка технологашта йицъоаналц установка балха цикл д1аьхьарах. Йоаго х1ама кхоарах дальца агитатора ба беседаш. Уйла т1айохийташ, сакъердаме, ладувег1ьаьа ч1оаг1а дакъа а лоацаш чакхйоал беседаш.

Беседай тематика юкъе йоккха моттиг д1алоац доттаг1лех в1ашияча ловзъбесталек темаша. Цун ма1ан да установке болх беш массеха тайпа къамех бола нах хилар. Цу барт тайнача, кхетаманча коллективана юкъе оаг1ув оаг1оца а болаш къахьегаш ба эрсийи похчийи, украинцаш а татараш а.

Кулгалдеча кадрашта идейно-политически кхетам балара, дика чакхбоахача массово-политически балха уж юкъеоаре боккха болх бу производственно-товарни контора парткомо (парткома секретарь н. Капенкин).

Кулгалдеча кадрашта идейно-политически кхетам балара йиза йоакхо ю «Грозхимнефтерекстрой» треста № 1 йолча СМУ парторганизаце (партбюро секретарь нов. Касумов), «Чечингстройтранс» автотранспортни объединение парторганизаце (парткома секретарь нов. Гаврилов), ЦРМЗ энергоуправление парторганизаце (секретарь нов. Фоменко), ГНПЗ парторганизаце (парткома секретарь нов. Живолупов), дукхача кхычар.

Кулгалдеча болхлоша массово-политически агитацианни балха юкъе дакъа лацара дешa анализ еш, алалоаг1аш да, парте ЦК майски Пленуме политически балха юкъе шоаш дакъа лоацилга кулгалхоиккара д1адийха хилар, х1ана аьлча боахам дешашка хьежа ца 1еш, уж бехктокхаме хила беза коллективай моральни г1улакхашта хьалхара, кулгалхой морально-политически г1уллакхашна хьежна царе мах бе йиш яц цар балха.

Дешна шоаш беча практически балха т1а предприятий кулгалхоша оаг1ув лаьц партийни профсоюзни организацешца, х1аьта из балхьан лоаьш йиш хул цхьабоча тешаме болх ца беча малха г1улакхаш хьаназхьа гучадаьха.

Парте райкомо даим шой т1ахьажама в1ал лоаттабу районерча кулгалдеча кадрай болх.

Предприятешка, г1ишлонъеча, учреждаешка шерра д1аьрж бохахай кулгалхой докладий партийни болхлойн собранешка, производственни совещанешка шоацара практика.

Кадраш хьахаржаре, балхаш т1а д1анийсъара, кхетаяра, дешаш шоашта т1адиллача г1улакха хьалхаш цар бехктокхам лакхбара дешаш парте районний пленумашка, бюрошка, коммунистий собранешка дувца ухаду. Масала, парте райкома бюро дийнар, ВОХР-а 103-ча отряде, Горпищеторге, Горпромторге, Хладокомбинате, СМУ-8, СМУ-9, СМУ-1, СМУ-5, СУ МГ, ТЭЦ-е, кхычахьа «Кадраш хьахаржара, балхаш т1а д1анийсъара, кхетаяра хьаг1ьахара» дешаш.

Кулгалдеча кадрашта дукхаг1а идейни кхетам балара беш бола берригга болх дифференцированно бу парте райкомо.

Районни партийни организаце кулгалдеча кадрашта идейно-кхетама болх бара лаьъкъе дальча дика мел йолча х1амашта шийса белгалдаккха деза, кулгалдеча кадрай идейно-политически кхетам лакхбара парте райкомо кхитта юхъхьанцарча партийни организацешех х1ана а дерриге дедар деш из хилар.

Районерча цхьайолча кулгалдеча болхлой общеобразовательни, идейно-теоретически, профессиональни бераш х1ана а лаха ба, х1аьта из балхьа лолаш цар практически г1улакхаш воаг1а а эл.

Политически дешара системе парте райкоме в1ашт1ехьадаьаннахаац кулгалдеча кадраша дешар х1аране ше-ше 1омадеза кадрай дешара керттера форма хургйолаш доаль г1улакх.

Ленинов оцара балха х1ана а в1ашекъеуо кулгалду болхлой, къаьстта а 1илма-атеистически пропаганда дешашта. «Знание» яхача Общества районни отделене 1илман-атеизма секцеца д1ашга ба предприятей кулгалхой, цхьабола кулгалду болхлой.

Ленинни, цхьабехкдо, кхоачамгулургиолаш декхараш латт Заводской районан къахьегамхошта хьалхашка 1965-шера — семилетка т1ехьарча шера.

Шеко яц, Заводской районан къахьегамхоша, КПСС ЦК октябрьски ноябрьски (1964 ш.) мартовски 1965 ш. — Пленумай решенешта жоп а лун, семилетка ханал хьалха чакхъьаьнкха аьнна т1аийца декхараш таламе кхоачашдергхилараx а цунца вай мехка коммунизма материально-технически база хьаяра доккхий декхараш кхоачашдара юкъе шоашкара доттаг1аш дола дакъа лоацаргхилараx а.

Н. ОСИПЕНКО.

КПСС Заводской райкома секретарь.

Заводашна мехкадьтта д1аухийта ниьк бехкача дика дакъа лоац электросварщика Касумов Висас. В1аьш километраш турбаш в1ашаг1хийттай цо. Балха говзал лакха хилар бахьан долаш, бехктокхамег1а бола болхло. Касумовга байт.

Ший болх дукха безаш вола электросварщик В. Касумов дика вовз Малг1обкерча мехкадьттахоштех г1ишлонхоштех.

Сурта т1а: «Малгобекнефть» НПУ г1ишлой-монтажни управлени электросварщик В. Касумов.

Е. Надиев сурт.

ГАЗЕТА КЕРТТЕРА ДЕКХАР

КЕПА ЙОАЗОН ОБЗОР

КПСС ЦК мартовски Пленума решенешца дувладенна доккхий декхараш латт х1ана районни газеташта хьалхашка. Царех керттерчарех цаI да — Пленума решенеш шерра нaхa д1айовзийтар, х1аьта уж толамца кхоачашъяра берригга къахьегамхой оарцаг1бахар. Юртбоахам д1ахо ц1енкхаштта дег1абоалабаре Iалаьмате йоккхий торонаш хьайилай парте ЦК мартовски Пленумо.

Мишта кхоачашду из Назранен районна «Ленина наькъ» яхача газета коллективо?

Газета оаг1онаш т1а цхьаза хул района къахьегамхоша мартовски Пленума решенеш кхоачашъеча доахача толамехи д1ахо цар де дезарехи лаьца материалаш.

«КПСС ЦК мартовски Пленума решенеш толамца кхоачашъяра дика оарцаг1ьаьнна а в1аьстал балхаш лакхача агротехнически боаране д1аьхьош а я «Октября 40 шу» яхача совхоза коллектив, — яхаш дувц Б. Арчакова «Механизатораш яхье баьннаб» яхача корреспонденце т1а. — Дика толамаш даьхад шоллаг1ча отделенерча механизатораша. Д1айийнад 200 гектар шенара сенила, 486 гектар гидуаргаш. Бригадашка, звеношка церра льржай в1аьстав балхаш хаиал хьалха чакхдахара социалистически ях. Совхозе дикаг1чарех я кхоалаг1а бригада. Ухьала совхозе хьалха 808 гектар долча лаьтта д1адийна баьннаб ха бола ялаташ. Хьалха латта бригада х1ана хьажк1аш д1аюш я. Iурра дена сарралца кхаьша болх беш а Евлоев Бекхана, Зурабов Исропила, Арчаков Дауда агрегаташ. Х1ара дена цхьаьне норма кхоачашю царех х1аране. Шоай новкъостел т1ехьабисац цхьоалаг1ча отделене болхлой а. Дукха ха я цар 427 гектара т1а гидуаргаш, 170 гектара т1а хьаьжк1аш д1айийна. Техникех дика пайда а эцаш, х1ара дена 20—22 гектар хьажк1аш д1аюш шоллаг1ча бригада механизатораша Парчиев Iумара, Манкиев Ватыра, Алиханов Дибраила, уж дика бувц совхозе. Уж яхье баьннараштa юкъе хьалха латт. Кхы дукха а масалаш доаладаьд автора механизатораша кхашна деча балхах лаьца. Чулоацам дика болаш, ешачоа атта йолаш я ю корреспонденци.

Укх т1ехьарча деношка газета т1а араьнна я «Виь бетта 16.4 тонн дулх т1аккхийттад» яха корреспонденци. Цу т1а дувц Назрановски совхоза Пхьилекъонгий. Юртарча хьакхий-товарни ферма балхах лаьца. Ферма коллективо даькхача толамех дукха да цу т1а, бакьда к1езига да корреспонденце т1а мишта даьхад уж толамаш, фу халонаш лайра хьакхарч лелаерашта болх эргабоаккхаш аьнна. Цхьакха масал доаладьдац авторо производстве хьалха латтача хьакхарч лелаеча Антонина Сримникa, Елизавета Шевцовой балха дика методех лаьца. Корреспонденци чакхйоал укх мут1арцща: «Х1ана СТФ коллектив ЦК КПСС мартовски Пленума решенеш толамца кхоачашъяра яхье яиннай». Фу де лаьрх1ад коллективо из яхь д1ахьош, фу караг1дувл царна цхьаьа х1ама доц цу материала т1а. Цу т1ара д1ововала везар автор.

[illegible] пропаганда юкъа района библиотеке хиннача юрта библиотекай болхлой семинара совещанех лаьца отчет я газета т1а. Из семинар хетальер КПСС ЦК мартовски Пленума решенешта пропаганда яра, цу т1а белгалдоах юрта библиотекарашa де дезараш царна хьалхашка латта декхараш. Бакьда, т1ехьа т1а йоаг1ача газета номераш т1а цхьаь цаI материал яц библиотекарий балхах лаьца.

«Хьинар совдаьнкха» яхача корреспонденце т1а Доснева дувц КПСС ЦК Пленума решенеш Знаменский совхоза болхлой дегаш мел г1оадаьлар, фу караг1дувл царна укх лоарх1амерча деношка, мишта тоабе лерх1 д1ахо болх. Авторо хьегойт хьалха совхозо лайна халонаш, царг дахьаьнаш, уж д1ахара лоаьна: «Укх шера совхоза хинна кхоачамбоацараш хургдац, зехьа йоергвийц цу шерара урожаш. Д1ахо авторо доаладу ший дувцар бакъдеш дола масалаш: 1964-ча шера цхьа центнер хоартол кепига д1абехаш беза мах 6 соми 60 кепиги бар. Х1ьата д1абехар шоллаг1а дукхаг1а хилар. Совхоза довкха я хулар. Укх шера боахам рентабельни хила безаш ба. Х1ана аьлча тахан мартовски Пленума решенеш кхоачашъяра шоай низ а хьинар а ца кхолеш къахьегаш ба совхоза къахьегамхой». Авторо дукха масалаш доаладаьд корреспонденце т1а ЦК КПСС Пленуме хьайийлача перспективех мел пайда эцарба боахамо.

Юртбоахам д1ахо дег1абоалабара ч1оаг1а лоарх1амера х1ама да экономически боах лерт1а в1ашт1ехьбаккхар. Нийса даьд редакце «Октября 40 шу» яхача совхоза экономиста М. Котиева статья кепа теха. Чулоацам дика болаш хоадамболаш де дезараш белгал а доахаш я цун выступлени. «Тахан ферма коллективо де дезарех керттердар да производственни процессашта механизаци яра. Из г1улакх эсала латт тха фермашка. Совхозо х1ара шера дукха мах къоастабу доахана г1улакх де, х1ана аьлча фермаш механизаци яьа. Укх шера оаха лаьрх1ад фермерча балхашта механизаци е. Цу г1улакхо йоакха экономически эффект лургья боахама. Доакъер доахана д1ателаргда ферма чу г1олла лелача трактора ковзьосталца. Цу кердачо къахьегамта д1аладар кхоалд-ткьазза к1езаг1а хулийтаргда. Д1ахо совхоза экономисто белгалдоах боахама экономика айяра де лаьрх1араш.

Иштта КПСС ЦК мартовски Пленума решенешта пропаганда яра хетаяь я Знаменский совхоза отделене управляющи А. Оздоева «Механизатораш болх беш ба», Госстатистика районни инспектора А. Шамардина «Толамаш кхоачамбоацараш» яха материалаш.

Долча бесса аьлча, газето КПСС ЦК Пленума решенешта пропаганда эсала ю, цу балха юкъе доккхий кхоачамбоацараш да. Кхьметтех рубрика а яц газета оаг1онаш т1а Пленума решенешта хетаяь. Дукхача материалаш т1а дувц къахьегамхоша доахача толамех, цхьабакъа к1езига норадаг1ьаш цар т1а Пленума решенеш перспективех лаьца. К1езига материалаш етт газето производстве хьалха латтачар опытах лаьца. Кепа оттачар т1а а к1оарга гучаьнкхац опыт. К1езига я газета оаг1онаш т1а юрга боахама специалистий Пленума хетаьь йола материалаш. Районa партийни организацеша еш йолча пропагандех лаьца х1ама зац газета оаг1онаш т1а.

Газет даккхарейла да ший оаг1онаш т1а чулоацам к1оарга, форма тайп-тайпара йолаш совхозий болхлой, агрономий, зоотехникий, инженерий, партийни организацей, совхозий кулгалхой материалаш кепа етта. Производства хьалха латтарий уйлаех, цар де лаьрх1ачох, царна караг1даьначох дукхаг1а тайп-тайпарча жанраех йола материалаш тела еза. Хоадам болаш дувца деза цар т1а КПСС ЦК мартовски Пленумо хьайийлачц йоакхийча торонехи тахан белгалдаьхача де дезарехи.

ТРАНСПОРТНИКАШТА КАРАГIДАЬНАРАШ

Коммунистически хьесапе къа а хьега даха а даха яхача девизах болх беш я Грозненски АТХ-4 коллектив. Нийса в1ашт1ехьдаьнкхаб болх, ший заикахьа ремонт ю автомашинашта. Цо торо хулийт хьоахамаш дала, укх шера цхьа бутт д1абахабац производственни задани т1ехкхоачаш ца еш. Масала, укх шера хьалхарча квартале д1абахьа безаш хинна мукъ 10.6 эзар тонн яр. Из план 123.6 процент кхоачашъаьй. Т1ехкхоачашъьй цо бьи бетта алла а. Укх бетта а графикал хьалха йоаг1а коллектив.

Хьалхарча квартале автобоахама шофераша резинка дукхаг1а болх байтарах, ремонта дикал лакхьарах, нахладин расходаш к1езигьярах пачхьалкхена хинна пайда ялх эзар сом да. Цо хьахьоах х1ара шофера ший ниэ кхо ца беш къахьегаш хилар, коллективе сий бахьан долаш къовсам лоаттабелга.

Хьалхара моттиг лаьнкара яхь йоаржалуй бригадаша. Цхьаьнкха замечани йоацаш, хоара ца хулийташ бутт чакх а баьнкха хьалхара моттиг лаьккхача бригадана 75 сом преми лу, х1аьта шоллаг1ен кхоалаг1ен моттигаш лаьхача бригадашта 50 соми 25 соми лу. Шерра лаьрнай шофераш юкъе социалистически яхь.

Ах шера план хаьал хьалха кхоачашъергхилараx доь тайпна а коллектив.

Х. ЖАБРАИЛОВ.

ХЬАЛХА ЛАТТА УЧАСТОК

Грозненски ремонтно-механически заводе дика къахьегаш а коммунист Калугин Василий Яковлевич керте латтача мехкдаьтта оборудованена ремонт еча участка коллектив. Виь бетта план 119,3 процент кхоачашъаьй участка болхлоша, планал сов1а араяьйца продукци 41 эзар сома маьха я. Къахьегама овсарле лакхъяра план 113,6 процент кхоачашъаьй цар. Арахецача продукцега д1абода мах дикка лоабарах виь бетта пачхьалкхена кхоадь ахь 9 эзар сом да.

Ши-шег1а хьахудаш дац уж къахьегама толамаш. Керттердар да дукхача къамех болча нахах латта коллектив барт тайна хилари болх нийса в1ашт1ехьбаккхари. Х1ара к1ира баьча балха итогаш ю, т1адоаг1ача к1ира хьадда дола декхараш хьалхашка оттаду. Мастераша, бригадираша т1алхьожам лелабу декхараш мишта кхоачашду хьожаш, ца хоар д1аьхек.

Хьалха латтарий опыт д1а-эца хьара г1улакх а дика латт цига. Боза пайда эц чурча резервех, цхьа минут ха йоаш пайда ца оцаш. Шоай балха опыт кхычарна д1алуш дукха къахьег слесараш нн. Галустян Юре, Никитин Юре, токараша Анисимов Николая, Тимченко Юре, Каминский Сергея, кхычар. Царех д1аране оменах норма 130—140 процент кхоачашъю.

Ер шу доладеннача хьалхарча денош завода карара вара тела ц1е байрах кхаьа дош долар коммунистически къахьегама сийлен ц1и лелаеча цу участка коллективо. Цун дош ч1оаг1а да, цо ю лаьхкар. Укх шера из байрах кхы карара ца лийта дага да тхо, — йоах участка начальника нов. Калугина.

Российски Федерацие 30 миллиард фоцие юкъе дика дакъа лоац участка рационализатораша. Укх шера балха юкъейхьай дукха пайда луш йола итташ рационализаторски предложенеш. Рационализаторашта юкъе дикаг1чарех лоарх1аш ва Мирчев Александр. Цо укх д1абахача виь бетта балха юкъейхьай 5 рационализаторски предложени. Массашта юкъера кхоачамбоацараш д1адахара цо еннача цхьан предложене бь пайда 323 сом ба. Иштта дика рационализатор ва Р. Бабаев. Цо хийцъьай 7 рационализаторски предложени, царех 4 балха юкъейхьай. Цар бь пайда 774 сом да.

Мая хьалхарча ах бетта план т1ехкхоачашъьй ю.

М. ЧАХИЕВ.

Дукхаг1а «Iаьржа дошув»

«Старогрознефть» НПУ цхьоалаг1ча промысла мехкадьтта д1аухийтача цехий коллективаша укх шера д1абахача виь бетта планал сов1а мехкадьтта чакхдоахача заводашна д1адахьийтад массехк эзар тонн «Iаьржа дошув». Къаьстта дика къахьегаш а коммунист Атаршинов Михаил керте латта коллектив.

Укх т1ехьарча хана дика х1оаттъешнай производственно-товарни конторе д1аухийтача мехкдаьттаца уйш йола новкъарлех х1амаш. Планах лаьрх1ача бесса хила мехкадьттана уйш йола х1амаш 0,04 процент хила езаш яр, х1аьта цун бараш 0,02 процентага кхачийтаб. Иштта новкъарла ц1енде в1ашт1ехьдаьннад 93-ча участка трапни установка болхлой массалах мехкадьтта емкостанка деэмульгатор-дессельвани юкъеэнкьарах. Уж резервуараш йохийе дукхьаьа цу г1улакха лаьрх1ача установка новкъьастална.

Дика къахьегаш ба мехкадьтта д1аухийта операторашт Ананченко Константин, Замалиева Зоя, Каровинский Георгий, Белюк Тимофей, кхыбараш. Ер бутт боалехьа планах лаьрх1ачул сов1а массехк в1аь тонн кхы т1а мехкадьтта д1адоаьйтаргда оаха, — йоах нов. Атаршинова. Цу г1улакха хьинар кхо ца деш къахьегаш ба мехкадьттахой.

А. ТИЩЕНКО.

НОВАТОРИЙ ТОЛАМАШ

Вай даькеа промышленносте х1ана араекхаш йолча оборудование специалисташта д1алех ю боккха техника лелае хоаш хилар. Цудукъа Нальсарерча «Электроинструмент» яхача заводе специалисташ х1ара денна шоай технически говзал лакхъеш ба.

Заводе кадраш кийчъяра г1улакха дика уйла т1аухийт, — х1аьта а оборудованех цхьадола дакъа, хьалха а санна, болх ца беш латташ да. Керттерча дакъа автоматаш я уж. Ботттайнча лено кара ца ехалун, болх ца беш станокаш автоматаш я тха.

Кара а оразь болх беш йола х1ара станок — д1анигга яле а къаьст-къаьстача цехий а еррига завода а слесарий, малярийн, механикий, мистерий мотаю я.

Цу г1улакха йоакха из ньанай т1аг1ертта а кхетамна а бола беш белча тха новаторий.

Ши шу заводах литейно-прессови цеха А 3438 яхача мелдах йола йиь листоштамповочни автомат оттоль, х1аьта а царех цаI мара болх бе йолалийтали. Цхьа г1ерта ца Iеш дукхаза а уж автоматаш бола бе йолалийта г1ойтай цеха специалисташ, цхьабакъа цар шоаш дукха ниь т1аьтийтабале а х1ана а т1ехьа бола беш яц уж. Бахьанаш дукха хиншд: е т1еаг1а ниь т1абахар штампашка лоа ца луш, е т1адаь фо к1езига хилар бахьан долаш прессаш-автоматаш шоаш х1айола ца луш хулар. Цхьа мел волчо, уж бола бе йолалург хилараx даха дот а ца хиннаь куьг тесса уж йитачул т1ехьаг1а из г1улаех хаьрайцар новатораша. Прессаш-автоматаш тийсъаь в1ашт1ехьъахара балха керте оттар литейно-прессови цеха слесарь вола Аушев Махьмад. Цунца бар дика г1ентий: прессашта ремонт и слесарь Хамхоев Iисен оборудовани электроналадчик Халмурзиев Ахьмад. Iалаьмате бокха систем болаш хила везар сахьташ доахаш автомата ниге ваг1а а геттара лер т1ара лакъна электрически схема в1ашт1ехьъьанкха моттиейкие а хавег1аргдала саг. Аушев Махьмада хьайир лист йола материал д1ателадолеба, цо ший чой х1ара пресса плоскостана д1атеръьхийтар штамп. Из бола беш дукха бахьа бийзабале а х1ана цар в1ашт1ехьа а льякха бола ба йолалийтай листоштамповочни пресс-автомат.

Нагахьа санна оттара дукхаг1а оасарле а йолаш бола боча штамповщицас чоалхане йоацаеь прессаш т1а секмах хьалха электросверлильни машина ротара 10—12 эзар лист хоадаеш хиннале, х1ана прессо-автомата сахьташ 35—38 эзар лист хоадаш.

Аушев Махьмад — хьинарера рационализатор ва. Литейно-прессови цеха цо т1адаллеха а юкъейхьай кхеь рационализаторски предложени. Цу г1улакхо завода х1ара шерра-шера 2760 сом пайда бу. Шийна дагадехараш а ше шекхувлараш а дувцаш масе а хана цеха технолога I. Валаева, инженерана конструкторана И. А. Тигалова, хьалха литейни цеха начальника а хиша, х1ана завода диспетчер волча В. Данилова дагабуьа Аушев Махьмад. Х1ана шерца рационализаторски предложени в1ашт1ехьйоакхаш вовзи М. Аушев. Из юкъейхьача торо хургья прессантомата т1а цхьа тарра ротава а статора а листьие. Йешта аьлча, из предложени балха юкъейхьача цо шин штамповщицие бер миссех бола бергба.

Оасарле лакха а йолаш, шийса х1амаш хьаю автоматаш автоматашн махулла сихаг1а в1ашт1ехьа а аьха, бола бе йолалийтар дукха завода новатораша х1ана деш латтараш дукха х1амаш уа. Цу г1улакха царна дешаца вовзьестал ду завода инженерно-технически болхлоша.

В. ТИМУРЗИЕВ,

«Электроинструмент» яхача завода воккхаг1а вола инженер-технолог.

ТРОТУАР Е ЕЗАШ Я

Iалаьмате дешача моттиг укх Шаьла районе чуйоаг1а Анзуры яха орт. Ши эзар гаргга бер дешаш д1аг1аш бархIшерарен юкъерен школаш а укхаза. Дукхаг1бола дешархой школашта гонаьа бах. Уж деша ухаш дола наькъан Iалаьмате уйзара да. Къаьстта белгала бакхка беза керда хьалхьача юкъерча школа берам дешаш укх ниьк. Из ба Грознера Анзуре юкъе т1ола чакхйоалаш Ведана йоаш. Дийнахьа эзар машин чакхйоал укхаза, х1аьта наькъе т1а цхьанакха знак яц, лампаш яц. Цу наькъа т1а бер лозадергдац аьнна аха йиш яц. Цудухьа сихха, кхы т1ехьа ца тетташ, наькъа уллув тротуараш е еза. Школа кулгалхоштех юрта советех дуьаргдолаш да из.

А. ГАПАЕВ.

Хесус Фариа мукъаваргва!

Венесуэлан «Сан-Карлос» яхача набахта чувелла воаш Венесуэла коммунистически парте генеральни секретарь новкъост Хесус Фариа. Новкъост Фариа ч1оаг1а мотаьш а вий, цун г1улакхаш къерене а да, кхаьна хоам баьб.

Дерригача дуьне т1а шерра арлаьш латт Хесус Фариан хьайола дешаш венесуэльски политически лийна боаххараш мукъабахара т1ехьара кампанеш. Уж мукъабахара т1ехьа лоаттабеча къовсама хьалхарча мут1арашка ба шоай пролетарски интернационализма декхара тешаме бола Советски Союза къахьегамхой.

Хесус Фариа ц1ихара ниьк буйца безаш ба са. Из саг венесуэльски революционни болаш юкъе сий долла фатра а. Венесуэльски къахьегамхой хьаштах бахьан доаттабеча къовсамна боккха наькъ баьб Хесус Фариас. Хесус сона вонаь 28 шу да. 1910 шера къача дехала юкъе ваьн из, дахь ваьнаи дуьна денийтаре хилийзар. Дешар цо хоаш хилча, болхлой класс мукъамиахара т1ехьара къовсам доаттабе йиш йоацила дика кхета а деш, Хесус Фариа дешa а але а ше Iомавенна. Цу хана из коммунистически парте мут1арашта юкъе вар.

Тхьаьба иттаг1а шераш доазлуш дар из. Цу хана деша дукха шераш д1адахад цо ч1оаг1а дешаш, къахьегаш, къовсам доаттабеш.

Х1аьта х1анз тха тхьай партена керте латта т1ормаьнна вола лидер, боккъонца вола революционер ва. Цунах доакха Iалаьмате дика новкъост г1улакхаш харцде йиш йоацаш бан кхыметтел цуй ятара боккхаг1а бола ноастаг1ий а.

Дуьнен культурашара толамаг1а мел дар доазаш вола, ч1оаг1а дийша саг ва Хесус Фариа. Массехк мотт бов дуьна, дика бовз дуьнен литература классикаш, философена юкъерча тайп-тайпарча доаставий юкалий йоазонаш. Деннаа аьлча, эгара т1ехвола интеллигентни саг ва из. Iалаьмате ч1оаг1а х1ама хоаьара из хилараx. Ший членний заираш лакхбе парте даиман йоакхо еш хилараx хьалхиннад из.

Реакции дукхаза а т1акхуьни хиннай Хесус Фариана. 1950 шера Перес Хименеса диктатура йолаш лаьцар из. Халача набахта бари шу лаьхкар цо, цхьабакъа ший тоэрехцадешта хьалхашка цхьан минутта [illegible] йойтанзар. Цакхьа [illegible] бувзам дохбеш хиннаш Хесус Фариа. 1951 шера, Фариа набахта воаллача хана, тха парте гучахьа е йиш йоацача хьаланашка хиннача конференце Венесуэла Компарте Генеральни секретарала хержар из. Цу хана дешa Венесуэла коммунисти керттера кулгалхо а волаш хьавеаг1а Хесус Фариа. Из доттаг1аша лоарх1аш а царна дукха везаш а саг ва.

Кхыметтех ноастаг1аша а лоарх1 из. Иштта вола, кхераш фуб ца хоаш найра а халкъа враз бахьан са кхелергдеашaш къовсам лоаттабеш а вола из саг юха а набахта вехла чувоал. Ши шу гаргга ха я Бетанкура реакционни кланю решеткаш т1ехьашка лочкъадаь, х1ана Iаьдало набахта из воллаву.

Лазарех халонех хехавьаца Хесус Фариа. Массаза а санна, шеко йоацаш тешаме ва из тха парте идеалашта, ший халкъа г1улакх дара. Тха теш Хесус Фариа мукъаваргхилараx.

Венесуэла берригача революционерий ц1ерах, сай мехка берригача коммунистий ц1ерах, Венесуэла Компарте Политбюрос Центральни Комитета ц1ерах аз ч1оаг1а баркал оал советски халкъа Хесус Фариа мукъавоаккхара т1ехьа лоаттабеча къовсамие тхоашта вошаралла г1о-новкъьастал деш а хьаллоацаш а хилараx. Газеташ т1а, радио чу г1олла, митингашка советски наха д1адех Хесус Фариа мукъавоаккхийта. Венесуэльски халкъе лоаттабу къовсам шоай дуллах-ц1ех г1улакх лоарх1 советски наха. Из бахьан долаш оаха доккха баркал оал царна.

Дерригача махкашка Хесус Фариа мукъавоаккхара т1ехьара къовсам шербалара жоп луш венесуэльски халкъа новкъост Фариа набахтара араваккхара т1ехьара къовсам айбергба. Венесуэльски халкъа Хесус Фариа эш ший мут1арашка, паргама керте, дерригача революционни игзашта керте. Из ше дерг а да! Хесус Фариа мукъаваргва!

Эдуардо Гальегос МАНСЕРА,
Венесуэла Компарте ЦК Политбюро член.

(АПН)

ХЬИНАР АЙДАЬ

Сеndletка тIеххьарча шера чIоагтIа хьинар айдаь къахьегаш ба тха районера хьайбаш леладе-раш. Хьалхарча кварталан шура ийххара план 105 процент кхоа-чашьйй.

Еррига шура ийххара бадхьа-дина толамаш дахьад планая сов-гIа 302 центнер шурий лыккхача «Гехинский» совхоза хьайбаш ле-ладерашa. «Горец» аьхача совхоз соахка цу хана лыкха хиначух 722 центнер дукхагIа лыкхай шура.

Детта довхая дика кхаьари дина лелдари бахьан долаш района ерригача совхозашна юккъера лаьрхIача хIара кхоаба-ча IаттагIара лыкха шура соахка цу хана хьиккачух 54 килограмм дукхагIа я.

Болх дика вIаштIехьбаккха а барт тайна а къахьегаш я «Гехинский» совхоза шоллагIча шурий-товарни ферма доккхайн скотникийн коллектив. Квартальни план 119 процент кхоачашъяь цига, дика тIехьхочашъьйй байнача бетта план. Цул тIехьа ...

Хьайбаш бокьалэ боккъонна лелаш долча гIулакхашта дух тIа воалача хана бедгахдаккха деза, тха района боахамашна шурий хьоанал лакхъар духьа хIана а лерггIа къовсам латтабеш ца хилар. ХIанча шура дукхагIа йоак-кхийтаргйолча аттаре лертерча кхоачамех цаI-м ца ма бий.

Ерригача тха районе юккъера лаьрхIача шурий хьоенал 3,5 процент мара яц, «Красноармей-ски» аьхача совхозе ер 3,8 про-цент йолча метте. Йоакхача шу-рий хьенал геттара лаха я Мичурина цIерагча совхозе. 3,4 процентал лакхагIа кхоац ер цига.

Аьхха ца цхьа гIулакх бахьан долаш укх шера бIь бетта 100 центнер совгIа шура ца йоак-кхаш йисай совхоз.

ХIанэ укх сахьата дика я уко долча шурий товарность а. Ер-ригача районе юккъера лаьрхIача 79 процентал лакхагIа яц ер, хIаьта «Горец» аьхача совхозе кхы а лохагIа я ер — 74 про-цент, кхоачаш дика езаш ер 90 процент йолча метте.

...

шура бетта ... дух дIелача хана дика тоаденна хургда ух хьайбаш.

Соахкарчул дукха а дикагIа лел тхьанцига доахан, хьа-кхарч яхкара гIулакх. Укх шера дIалахача хана хIара 100 Iаттка шинарийнен доархIаш дал-Iаьсий соахка цу хананица дал-лел ахх Iаса дукхагIа да.

Районерча хьайбаш лелдера-ша шоай кулам кхедергдаш хьай-бий боахаш тхьанцига дукха пай-да хуш дола хьайбий боахама дахьа а дал дIаостадара.

А. РЫШКО,
Урус-Мартана района парти боахама производствени управлене партторга сек-ретарь.

ШУРА ДУКХАГIА ЙОАХ

ЧIоагтIа сий деш душ Сунжен-ски района Кирова цIерагча кол-хоза шурий-товарни фермерча до-ярка Темиргириева Мамнита хьа-хьегама гIулакх. Хьалхарча квар-тале хIара кхоабача Iаттагара 913,6 килограмм шура лыкхай цо. ХIаьта цунгара яр-и духьашха дахкача доахана группа мой йий.

Дукха ха я яц Мамнат ферме балха ена. Цунга дIоелар доярка Федотовас лийттача доахана груп-...

ПЛЕНУМА РЕШЕНЕШ—ВАХАРЕ

КХЕТАМЦА КУЛГАЛ ДЕШ ХИЛЧА...

Дукха за йоацаш Шалы районер-ча «Автуринский» аьхача совхоза партийни организаце совхозе тIехьа-леш йолча цхьоалагIча отделенена пертe оттадир коммунист Алиева Сайд.

Болха ела йоагда йахан, агро-ном денар хийта, ... балхамца нувамена волча цо дика кхетадера тIехьабиса боахам хьала-баккха шийна мел хана хургда. ...

...тIадахийтад цар дIайийна хIамаш хьувкъалра.

IIальдмал цо, рентабельность а ... гIулакхий мах беча хана аттаре чIоагтIа гIа терхаш тIабахийтар. ...

...

КПСС ЦК мартовски Пленума ...

ШЕФИЙ НОВКЪОСТАЛ

...

В. НОВОСЕЛЬСКИЙ,
Коммунальни боахама профсоюзе группани пред-седатель.

КУЙБЫШЕВ. Советски Сою-тала кходен. В. А. Яблокова шол-зерча а доалол арахьерча а 200 совгIа предприяте йийхай авто-тракторни электрооборудоване заводагара хьалкагIе а полосаш а ца йоалаш металлически листак деталаш хьеш йолча установка чертежаш. Изобретене автор — Яблоков Владислав Александро-вич, завода механизаце отдела кон-структорски бюро начальник. Уста-новка торо хилийтай процессаш-та автоматизаци ен 15 процент ме-лагIйолча изобретене (магнито трансформатора шоалагIа обмотка ю алавтомат лакха къахьегама ос-сарла йолча бIь установка хур миссел пайда лу цо) торо хилий-тай кхычахьа балха гIоргволаш 60 саг баккх мукъаваккха. Ийс изо-бретенея совгIа Владислав Алек-сандровича ениай 61 рационализа-торски предложене, хIаьта цуи коллегаша конструкторски бюро начальника А. И. Алексеева, тех-нически тIахьожама бюро началь-ника Ф. И. Сальникова кийчъ-ьрай 76-и 73-и я. Уж деррига нердадараш завода балха юкъе дахьарах шера йоччахьалахоена хула пайда ах миллион сом да.

Сурта тIа (аьрдехьаре ал-тельа) РСФСР заслуженни изо-бретатель В. А. Яблоков, РСФСР заслуженни рационализатораш А. И. Алексеев, Ф. И. Сальников.

А. Брашово сурт.
ТАСС фотохроника.

СПЕЦИАЛИСТА ХЬЕХАМ

ХЬАЛХА ЙОЛЛА СИЛОС— ДИКА ДОАКЪАР

...

А. АХМЕДОВ,
юрбоахама Iилмай кандидат.

КЪАХЬЕГАМЦА ДАЬККХА СИЙ

...

М. АЛБОГАЧИЕВ,
тха собкор.

...

В. МАРГИЕВ,
тха собкор.

«СИГАЛА БЕССАРЧА МАСКАЙ» IАЬРЖА ГIУЛАКХАШ

...

«Джонсона доктринах», «Крус» аьхача французски газето США-нен Латински Америка лехкаштен юкъерча гIулакхий кердача атапах «полицейски жерархра зама» ала. ХIаьта «Насьон» аьхача газето Ва-шингтона политика ши эзар шу хьалха хиннача римски легионерий гIулакхашна ницсьем, аьлу: «Ин-тача хьаддашка «Джорсона доктрино ...

...хьовхаргда яз мех бакълуш хинна. Цхьабакъда, шеко йоацаш бакъда дай — Доминикански Республикана духьаларча сий дайнача агрессе дер-рига прогрессивни адамаш эгIаздут.

К. ХАЧАТУРОВ,
АПН комментатор.

АРГIАНАРА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

Биосканца жохкаш я кугаш яздаьрдита дIаухийтина а да КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропаганди агитацен отдела «Агитатора блокнота» аргIанара (№ 10) йолу майски номер. «Дукха материалаш кепа теха «КПСС ЦК мартовски Пленума решенеш — вахаре!» ахача рубрика кIала. Пленума решенеш къахьегама а политически а хьинар айдаь къахьегаш я коллектив, ахаш хуьц Урус-Мартана района, «Красноармейский» совхоза коммунистически къахьегама бригада механизатора Нантаев Шарпудина. Кепа теха я Нохч-ГIалгIай АССР юртбоахама министра заместителан З. Дудина «Йолхо е дIайийнача хIамай» ахача статья а.

Беседашта хьархIа парте обкома межидаьттан химически промышленноста отдела заведующе П. Тенкоcова «Республика межидаьтта-химе темпаш лакхъю» аха материал кепа техай блокнота кIа.

«Агитаце опытацара» ахача рубрика кIал кепа техай КПСС Октябрьски райкома секретара Г. Деттярева «Агитаторашта дика новкъостал до» аха статья.

Агитатора новкъостала номера тIа я хотунгашта, тIахьехамашта йола тексташ, гойтара агитаци кийчъяра художника практически хьехамаш.

Номера тIа агитатора керайкоргья Нохч-ГIалгIайчен индустри бегIа мишта йаагIа, доагорах пайда эцара эффективность мишта лакхъергья къахьегама оьсарле айе а продукцега дIадолар 1 процента лохде а, мишта кхьйола а шифраш баькъараш.

Экзаменаш гарга гIертай

Укх дешара шера 25-ча мае тIеххьара гургал тоxаргба Ачхой-Мартань болх беча кагирхой сайрийнарча школе. БархIагIча классерча дешархошкара дIа мел йийхдар ахан каникулех дIахецаргва. 1-ча июне экзаменашнови комиссена хьалхашка оттаргва бархIагIча классера 24 дешархо. Школан дешархошн шера баь болх хьалъохаргба экзаменаша. ХIьата экзаменашта кийчбаларга хьежжа хургла доаха толамаш а. Пудуьа дика кийчо ю школа администрацие а хьехархошна а.

ЙиъалгIа четверть йолаелча дела эрсий меттахи математиках йола хьалха йийша материалаш дешн шаьрью. ХIара кхьарча деки шоашта деки саватьа е вIашагIтехе е пхьациамеца консультацеш ю. Цига, программа хахагIча разделашта дукхагIа тернам тIабохийт хьехархоше Р. А. Кальмертьевен А. А. Дмитриевен, ца кхетадеш дола дешаш дешархошта доьшх.

Шийн урокашка тайп-тайпарча методически приемехи гойтара пособехи пайда а эцаш хьалха Iомаь материал дешархошка юха шаьръйит математика хьехачу хьехархочо А. А. Дмитриевас. Эрсий меттлара йолаур шаьрдайтаьа дукха къахьег хьехархочо Р. А. Кальментьевас. Дешархошка дукха пхьан болаш хIаранега къаьст-къаьстан диктанташ яздайташ, хьача гIалаташ тIа словарии болх байташ дешархошца хIара дийнахьа дополнительни занятеш ю цо. Болх а беш дика дешн таолу бархIалгIча классе вагIача «Лермонтовский» совхоза слесарь Виноев Кюра, болхлочун Декилтгтанов Шуде, шитта кхьбарий а.

Мой бовш хьехархой совет хургья, цига чIоагIъергья экзаменашнови комисси, экзаменаш дIацергйолча дешой расписани.

Правительства соцам тIа беззалдьча тайпара сайрийна деша багIача вагирхашта экзаменаш дIахьа торо яла еза, уж балха болча организацей, предприятей администрацие.

А. ВОЛОВШНИКОВ.

ФУТБОЛ

«ТЕРЕК» КОТЪЯЬЛАР

Футболага сатессача кьяха селханудоьхка цIей дар. Орджоникидзе цIерахча стадионе аргIанарча матча вIашагIхьийтар Тбилиски «Локомотив» Грозненски «Терек». Ловзар дIадоладенка кхоалагIа минот чакийолаш ше дорача нагIарий сетначура бургац араникха йийзар гуркий вратера. Ишта хилар на. Саьнгара Юрий Дьяченкос хьатеха бургац корта теха нутехар спорта мастера Косое Валентина. Цух тIехьагIа кийса 13 минот яьлча счет нийсбю «Локомотива» нападающе Юрий Мумладзе.

Хьалхара тайм территориальни совле хьаьшашкаьхьа йолаш а грозненцашта атакаш йоагIача бесса вIаштIехьаьха да тарлуш а чаккхьялар. Счет хуьца йиш йолча дукхача моттигех пайда эцнзар вай футболисташа.

Грозненцаша тIагIертта атакаш ен дIайолаелар шолагIа тайм. Цхьабакъда филла ба вай хьовиий а. Кхерама а сиха а контратакаш ю цар нападающеш.

Ловзар чаккхала масеха минот йисача хайа Дудаев — Данилов — Дьяченко дIайолаль комбинаци толаме чаккхьялар. Из шиника а командай тIеххьара толам бар. Счет 2:1 а йолаш «Терек» чаккхьялар. Вай команда дика лийзар еча нагIарий сетначура бургаш Ю. Шкодин, В. Косов, Ш. Дудаев.

1941—1945-ча шерашка хиннача Сийлахь-боккхача Даймехка тIом тIа советски нaха хотала льхха. 20 шу дизар дез а деш немецко-фашистски захватчикашца латача хаба Даьхенна кьалхашка цуьн хиина йоаккхий заслугаш, турпала гIуллакхаш, къонахчалал- деиал бахьан долаш Советски Социалистически Республикай къахьегамхой столицана города Москвана СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо «Город-Турпал» аха сийлен цIи еннай.

Сурта тIа: Таханара Москва. СССР-а халкъа боахама карагIдийнарий майданерча Выставке.

Н. Грановский сурт.
ТАСС фотохроника.

МЕДИЦИНСКИ ЗНАНЕШ — БОЛХЛОШТА

Промышленностех шера болхамеш къахьегача шаьха унахцIено чIоагIъера деча деррнгача гIуллакхашта юкъе дика доархIаме да болхлошта гигиенически знанеш Iомаэр. Тlера цIака дуадолийташ-оттIош йолча, дохьжаш доаххача, радиоактивни йолча хIамашца болх беш хилча гигиенически боккхача доархIамера да профилактикан цIена лелареш къахьега де деза гIуллакхаш довзаш хиляр. Профессиональни а дукха кхьуьол а лазарш ца хилийтар, болх беш баранта гигиенически болхьанаш профилактика гIуллакхаш довзаш хиларах, цар къахьегама, салаIара, кхача баара режим леладра доархIам кхетабеш хиларах тийша ю.

Укх тIеххьарча шерашка промышленноста болхлошта юкъе санитарии пропаганда лелаяра гIуллакх дикагIа тоа дилар белгалдоалаш да. Санитарни пропаганда чакхйоах, культура цIеношка, клубашка, радиоген кепа йоазонгех гIоала, медицински фильмаш дIахьехара нахьъаца.

Вай республике а дикка тоалуш доагIа из гIуллакх. Масала, 9 городской больница медицински болхлоша «Красни молот» ахача завода болхлошта юкъе хьинаре чакхдоах унахцIенон деношн, сайренаш, тематически сайренаш. Цу заводе вIаштIехьаьхкхай нассазара лекторий, медицински болхой кастъаста ух цIега. Заводской района промпредприятешка лектора дешаш чакхдоах 4-ча Медсанчаста медболхлоша. ХIьата а цу тайпара, система йоацаш болхлой кийчбаро хайра хIама дац лазараш, травматизмаш кIезагагIа хилийтара.

1960 шера дешн вай мехка сиха болаенчай хьархIа йола къахьегама гигиена, профессиональни лазарраш травматизмаши ца хилийтара дешай хьахьехьа болхлой кийчбара курсаш. Отраслей управлений, комбинатий, объединений начальникаш, предприятейи организацей кулгалхой дешарийла ба 1965—1966 шераш чакхдахалехьа беррига болх беш барашка къахьегама гигиена, профессиональни лазарийн травматизмаш профилактика керттера гIуллакхаш цу курсашка Iомадела вIаштIехьаяхха.

Республикански а городской а санитарно-эпидемиологически станцей, санитарии просвещене Республиканская цIен болхоша хьинаре марайнад из хала дало а болххача доархIаме дела гIуллакх вIаштIехьадоаккхира. ГIуллакхаша боза бувзам оттабаьй промышленни предприятей кулгалхоща, укх шера Iомабе безача болхлой контингент къоастальй, 5-чен 6-чен мае санитарии просвещене ШагIа хилар болхлоица занятеш ергйолча медсанвоакьой йораша йола семинар. Семинаре хинарага чIоагIа уйха тIаьхийта хадийгIар «Межидаьтта чакхдоахача, предприятешкарча къахьегама гигиена токсикологен цхьадола дешаш» ахьна йолча городской СЭС-а промышленни отдела заведуюшо В. С. Левина лекцега, «Промышленни предприятешка доаттабеча туберкулезацарча къовсама дешаш» аьвна йолча № 10 городской больница керттерча лора С. А. Зазинца лекцега, кхыкраха. Цига дийнар организационни дешаш а болхлоица еча занятешта йола программаш а.

Занятей программаш хьехкхьаргда, керттерча дахьъе, предприятей шо-шоай тайпашка хьежжа дола дешаш а, хIаьта миттта вай республике унахцIено лоралара доархIаме дола туберкулез, цIа-са дукха чекха хула лазараш, дIайха лазар ца хилийтара, вахара-лелара цIенон, пайдангIа болча тайпара кхача баара дешаш а.

Промпредприятей болхлой гигиена хьахьоха кийчбелга вIаштIехьдаькхара а тоадара а керттерча доархIаме хала бела санэпидстанцей промышленно-санитарии лораш. Цар кулгал деш хилча мара кийса къоастадулургдац из але а кхьяр але а йолча хIара предприяте болхлошта довзаш хилазза дарздоаца гигиена дешаш малагIаш да.

Партийни а советски а органаша, общественни организацега гIуллакхдара новкъостал деш хиларо медицински болхлошка таро хулийтаргья промпредприятей болхлошта юкъера лазараш производственни травматизмаши кIезагагIа хилийтара тIадерзадаь дола из доархIамера дехьхар кхоачашдо.

А. КРЕСТЬЯНИНОВА,
Республиканский ДСП керттера лор.

БАРЗКЪАШ ХОЗАГIА

Дика тийгаш духхеш хьалийта еза тегаш йола хIамаш кхача дешаза къахьегаш я № 1 йолча ателье коллектив. Укх шера кхьа моттиг кийсьенаш хазадах тийга барзкъа ю хиина.

ХIара сас кердьоа Iона а деш шийн болх дика беш хиларо вIаштIехьделийт сиеха задани сиха кхоачашде. Бь бетта план 104 процент кхоачашъяьй цу коллективо, хIаьта май бетта хьалхарча 15 деш задани а тIеххкхоачашьяь.

Коллективо дош деннад шолагIча квартала план хенал хьалха кхоачаш а ен, планал совгIа баргI бIаь сена шахьа хIамаш тега. Укх леррнка къаьстта дика къахьегаш ба ш. Яндиева, Хабриева, Кузаева, Тимошева, Мухтарли, кхы дукха барамш.

И. КЕЛОЕВ.

ДЕШАРХОЙ БРИГАДЕ

Укх шера Червленски юкъерча школа производственни бригаде дукха къона ахархой ба. Царна юкъе дукхагIа бараш ворхIалгIча классашкара дешархой ба.

Апрела хьалхарча деношка хиннача шоай организационни собране колхозни производства къоначе къахьегамхоша шоай бригадиралла харжар берхIалгIча класера дешоаш дIахо бергбоча балха план оттайир, звенош вIашагIъехкар хIара звенона участкаш дIайиьар.

6 гектар йола беши баьца дараш кхедергдола шиъ гектар гаргта участокаш хьожаьлй ворхIалгIча классерча дешархочоа Багдашина Нинайна. Лакхара хьуаньамаш дахара юккьанца дено къовсие доаттабу звено членаша. Масала, 9 гектар йолча бешара хIара гектара тIара 45—50 центнер Iажаш кхоаршн цуьца лакхар тIайцад цар. ХIаьта нарсаши помидораши хIара гектара тIара — 100 центнер.

ТIайица дехкараш сийлаэпа кхоачашдара миз а хьинар а цара Пишичева Надежда. Цигга, кхоаеш къахьегаш ба ворхIалгIча классашкара дешархой. ХIанале а хургдолча хьувнаьаний дард елдай цар. ВIаьстан юкхье дена, колхоза агронома воа. Гирлева кулгал а деш соний гаьнашта тоадаьяра лаьтта аьхар, кий диллар, гаьнаш еIар, доагIаш дола гIуллакх дир. Молхаш тоха кийчбенаьб хIама. Дукха летаэш лаьт дешархой сомей беш — за дика хьувнаьам хургхедара белгало а.

Помидораши нарсаши дIайийначча участкашка ширдаьнка кхоа йах центнер гаргга минеральни удобренеш ехнай. ДоагIаш дола гIуллакх а дах дика тоадаьд лаьтта.

Бiлюов Олеген Преньгина Тамаси кулгалдеча звеношта хьожаьлай ялатийна хьакIаш кхергIола, 30 гектар гаргга участок.

Къона хьежкIаш леларраш шоай участкаш тIа де мел дезар даь хIиннаь.

А. СЕМЕНОВ,
производственни дешара йола мастер.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЮГОСЛАВЕ

Итт шера хьал а дах модернизаци ьй Югославе 8500 километр долча автомобильни наькъаша. ХIанзарча кердача магистралешца бувзам доаттабеш я мехка еррига республикаш. Дукха ха йоацаш хьалбаь баьнаб Вирпазарагара Титоградо бода шоссе.

Сурта тIа: кердача автонаькъа участок.

ТАНЮГ-ТАСС сурт.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ДОМИНИКАНСКИ РЕСПУБЛИКЕРА ХЬАЛ

НЬЮ-ЙОРК, 18 май. (ТАСС). Доминикански патриоташта нара йолча, Санто-Домингога къилбеседехьарча йистошта салхаш сатессаш атакаш яха а дIайолайир кювали Имберта тIемагражданскии хуьнта салташа. Наступлени йолаьй салхаш городела массови кварталаа дIалаьна хьунта хунта бIунаш цу бийсанна тIехьашка кхайсача поищешкара.

Информационни агентсташа деча хоамех, хуьнто тIоша юкъакхий 30 танк, йоккха топ, миномёташ, еза-йоккха пулеметаш. Массехк таьн патриоташ йохнай.

Конституционни правительства викало хьакхайнадаьчох, хуьнта бIуншш еттача йоккхачча тоашта корректировка ераш американски вертолеташ а, патриоташ гулбенна районаш малагIаш а, радио чу гIолла дарга хоам а беш.

Селхан хинача тIом тIа 70 гарета хуьнта салте вийнаъ. Хуьнта бIунаша тIахьежнаеш пулеметашн топаш йийтта Санто-Доминго дукхха маьуна нах бойбаьб.

Американски форда гIашлоша конституционни правительства бIунашта хуьъа лоц города йохкхала шоаш яьккхача коридорах тIехдоьлга. Цу коридоре вIашагIкъоастам Санто-Доминго къилбаседахьара районаш патриотий керттера чIоагIалон. Цу цхьан хана цхьанкхе а дуькъале йоацаш цар чакхдуьйийт хуьнта бIунаш США бIунашка дIахьыдача территоре гIолла. Из коридор дерачеча тахан американски салтеша кийсса даьа доацаш а. ЮПИ агентства беча хоамах, дукха за йоацаш Доминикански Республике кхахьача «межамерикански ницай» хьалхара подразделенеш.

Санто-Доминго нена кхьонан кхераналеш гIуллакхашта йоза США президента къаьстта помощник Макджордж Банди, США пачхьалкхен секретара заместитель Томас Манн къайлагIа переговораш еш ба американски посолаццен американски пачхьалкхений Организаце викалашцен.

Информационни агентсташа беча хоамех, переговораш яра мийла — хуьнтаи конституционни правительствай викалех ховлипцони правительство вIашагIйоллийта. Шийн къам дезача халкъа гоаца йолчен хуьнтаца барт-цхьоагIон гIуллакхаш лелалара цкеа доминикански патриоташа хьалхагIа дуькъаль а юхатийта а.

СИЙ ДОВРАХ ДЕННА СОВГIАТ

«НЬЮ-ЙОРК геральд трибюн» ахача газета тIа дукха ха йоацаш арабаьлар Франсис Гарре Пауэрса — американски шпион, 1960 шера вае Советски Союза территоре тIа чуйитача разведывательни самолета летчика совгIата медаль аллара хьакъекхара хоам. Цу хана дукен общественноста цхьатарра хардаьа лаьрдIар США-е тийшача балха лелачу гIуллакхаш, хIаьта Пауэрса советски судо набахта валла суд йир. ТIехьагIо советски Iаьдалоша хазал хьалхагIа мукъавалийтар Пауэрс, тIаккха цуьга торо хилар шийн мехка вIаваьа.

ХIана Локхид Эйркрафт Корпорейшн ахача фирме летчик-испытатель доархIаш ва эне-шпион. Цхьабакъда, Пауэрс официально кхы къайлагIарча гIуллакхашца аунзавенна вац ахан вале а, медаль кхуьна дIаенний Лэнглерча, Вашингтона пригородерча Центральни разведывательни управлене штаб-квартире. Цереноне тIа бар американски разведка лакхера кулгалхой...

«Медаль», из дIаллара цеpемони а тахна, къайлагIара я, — яьду «Нью-Йорк геральд трибюн» ахача газето. — Цунах цхьанкха а хIама хьоахазе йиш яц Пауэрса. Цо из лелае йиш яц. Из, дуькъал дIаьаьча, гуш йоаца медаль я... Разведывательни гIуллакх доагIаш болчар оал, «Из — нидакха лацкана кIал лелачача сортех йола медаль я».

Тамашийна медаль я! Цхьабакъда, кхы а тамашийнагIа да, дерригача хуьнена а дIахоэаш Пауэрсана халахетар хинначуя тIехьагIа цхьан цу хьанача гIолла из шоай сий доалеш йола событи белгалънкха американски Iаьдалана дарлхIар.

1960 шера августе Москве Пауэрса гуттахьара судебни процесс йолча хана американски разведчико йоазар, ше дукха хIамаш кхета а хаь, ше даьчоа чIоагIа декхе а ваьккхов. Ингахьа сацна цу хана хиннар хIана а цуьн саклетам чура далана дале, ЦРУ хьалхагIа шийн хиннача шефашка дIахийта йиш яр цуьн «У-2»-ль авантюра цIаькха а юха кердакха дагадехачоа хургдар фуд.

Г. ТАРАСОВА.
(АПН).

РАСИЗМ ГIОРЪЯЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 18 май. (ТАСС). Селхан городе бела дукхагIа бола нах тешаш а бошш шоайта дов даькхар американски форда гIашлоша Да-Нанг ахача базе (Къулбехьен Вьетнам). Американски агентсташа белгалдоахачох, из дов кIай баранаш негроштеи юкъе даьннал вассаш къайса. Цу юкъе дакъа лоацаш хинна 50 совгIа саг. Городе бахача наьха торо хилар, «къулбехьен-вьетнамски халкъ кIалдардоацам» за шоаш яхаш болча оккупанташа, шоай негарашка бараншта ноя цIока хьатара хилар мара кхы бахьан доацаш, низаш мишта лу ма.

КЛАН ЧIОАГIАГIА ХЬУВ

ВIаь цу хьалха, Къилбаседа Къулбехьенцара тIом йистебаьнна дукха за яалехьа. Теннеси ахача штата американски йоккха йоацача городерча Пьюласкерча къонача пал расиста вIашагIъелзар клуб. Цу клуба этара хьадхара цIи яр «куклос» ахаш (грекий меттала — «го»). Дукхаза хунаенна из цIи. этара тIехьа а «ку-клукс-клан» хилар пал.

XX-ча бIаьшерен тIхьоалгIча шерашка этара чIоагIа шерьенна, тоаенна хIазттар из организаци, цу хана 4 миллион гаргга саг вар пуйна юкъе. Еррига Къулбехье «гуш йоацача импере» бе йоаллар. «Имперски мага» Симмонса, цу наььха, йеха дог долча саго йоалар «цIена американцаш» вежарий санна хила беза, англо-саксонех хьабаланза болча США гражданашта дукъал къовсам доаттабара тIахьехар цо. Неграш хьалъахкар. бе1ар, диъ дакъа доаккхаш бойбора. Кукуксклановцаша шод еттар негрий школашка хьехаш хиннача кIайча хьехархошта тIаьта школаш йоагайора.

Укх тIеххьарча хана граждански бокъонаш бахьан негрий болаи шербаларца дувазденна шийн болх чIоагIагIа бу ку-клукс-клана. Неграшта граждански бокъонаш ялара тIехьа мел латтача деррига прогрессивни вилашка тIом ахайхабаьб «гуш йоацача импере». ДукхагIа хул цIи ет таш, нах бойбеш, леллаэмаш деш моттигаш.

Дукха ха йоацаш Детройте дIаелзар пхе-бера нана йола, кIайча нахах йола Виола Луиза. Неграшта граждански бокъонаш ялара тIехьа Селме аьча йохадера из дIайоагIаш цуьна тIехьакхийр виъ клановец чувола машин. Меттаьа гера теха бийна Iойллар цар из маьрша ахасаг.

Из еро чIоагIа этIайнгар мехка еррига прогрессивни общественность, цо правительствагара дIалийхар «гуш йоацача импере» террорах гражданаш ларабергбола гIуллакх дехга, президента Джонсона антиамерикански гIуллакхаш тахкача викалий палата комиссена тIадиллар клана зуламашка хьажар.

Сихвеннача комиссе председатела Уиллиса хьаьрбаьннача «Ордена рыцарий» зуламаш «дегI тохадолийташ унзара да», аьлар. «Клашизм американцашна тарлургьяц», — аьлар цо. Цхьабакъда, муьл тIехьагIа коммунисташта тIаваьржар из, «негритански беспорядкаш» вIашагIйоххара бехке бора цо уж.

Президента Джонсона США юстице министерствана тIадиллар «гуш йоацача имперена» дукъалара пхьа моллагIа законопроект оттае йиш хургйоаш юридически кIийле кийчъелга. Бакъда хIанзалца США долаш хац цу террористически организаце балха тIаьхьежам доаттабе йиш хулийташ дола закон. Цхьа кIезигача штаташка мара доккхий зуламаш дарах набахта воллаш клановец е гIох тохац. Ку-клукс-клана сийлахь-воккхача гIарбаша «Брейтен» имперски мага Шелтонен кIайча шагIа телеграмма яхьийтай президент организацена а хIаьта цунца «американски граждааний конституционни бокъонашта» а тIакхунзаш хиларах мийца дуццилга дIалехаш.

Ку-клукс-клан чIоагIагIа хьувш хилар бакъданза далац американски кепа йовзуь. Правительства клана дукьал дерга яхача, уж а деш доацача, гIуллакхана хIама дей таллаш я. ХIаьта «кхоин шоден рыцараша» цу хана чуъ США-н Къулбехьена кхерам тIаваттабаь Iац. Цар влияни тIа-тIа дукхагIа мехка Малхбузехьа а Къилбаседехьа а ярхаш латт.

Д. ВАДИМОВ,
(АПН).

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгIа

РАДИО: 6.30 — Юрта боахама къахьегамхошта передача (гIалгIай меттала). 6.45 — Ахараш. 7.10 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 8.15 — «Сердало» газета евгIонаш тIара. 8.25 — Эрсий романсаш. 8.45 — «Iарбий межидаьтта — Iарабашта» аха беседа (гIалгIай меттала). 16.05 — Спортах лаьца къамел (эрсий меттала). 16.15 — «Къона тIехье» аха передача (эрсий меттала). 16.30 — Хозаш (гIалгIа меттала). 16.45 — «Ши лаьча» аха Сулаев Мамеда очерк (нохчий меттала).

УКВ: 9.00 — «Коммунисташ дIахьалха!» аха концерт. 9.24 — «Турпалаш буьц» аха передача. 9.53 — «Сийлахь-йоккхача партена дегIара бергал» аха пионерски концерт. 10.13 — Наьха цIий хий дац Стельмаха романа хIара оттаь композици. 11.19 — «Композитор Давид Гершфельд» аха музыкальни передача. 19.00 — «Оптимистически трагеди» аха радиокомпозици. 21.22 — «Пхи дени пхи бийсен» ахача кинофильмага Шостаковича яьйкха музыка тIара фрагменташ. 21.55 — «Илли оал Мирко дель Монако» аха передача. 22.23 — Казахски радио эстрадни оркестра концерт.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.25 — Баьццара сердал йолча хана дехьа вала — кхерам бец. Пионерски сбор. 18.55 — Телевизионни кердараш (гIалгIай меттала). 19.05 — Гювалех лаьца дола къамел (гIалгIай меттала). 19.15 — Киножурнал. 19.25 — «Телезу» аха сатирически журнал (нохчий меттала). 19.55 — Вийса сатийна хийла шун, бераш! 20.05 — Телевизионни кердараш. 20.20 — «Тихий Дон» аха художественни фильм (кхоалагIа сери).

ХОАМ

ЛЕНИНСКИ РАЙОНЕРЧА № 1 ЙОЛЧА ГРОЗНЕНСКИ БЕРИЙН САЙРИЙНАРЧЕИ ШКОЛА 1965—1966 ДЕШАРА ШЕРА ДЕШАРХОЙ ДIАЗЦ

Берийн музыкальни школа юххьанарчен кийчбеча классашка укх отделенеша: фортепьяне, кхьоний инструменташ, оркестрови.

Сайрийнарча музыкальни школе укх отделенеша: вокальни, оркестрови, фортепьянах (нохчашен гIалгIашцен бераш мара эцац).

Документаш дIаэцац 1965 шера 30 мае кхаччалца.

ДIаэцара испытанеш хетта йолаю 1965 шера 10-ча июне дена.

Школа адрес: гор. Грозный, Анисимовски улица, 9/43.

тел. 3-33-52.

ДИРЕКЦИ.

Город Грозный, Жигулевски улицагIа, 7, квартира 24 вахача гражданка Ястребов Александр Васильевича саге деннад гор. Грозне, Гудермесски улицагIа, 25, аха шийн сесаг Ястребова Софья Иосифовна ше нитарах дола дош. Дош дувнаргда гор. Грозне, Октябрьски района халкъа суде.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный ЦIеча фронтовиккий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-61; жаьпталана секретара — 2-45-48; партийни вахарах, промышленни, юртбоахамех, [illegible] — 2-25-72; корректорска — 2-00-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-07-61; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного и писем — 2-25-72; корректорской — 2-00-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революци проспект 7/54.
Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/54.

С02529 Заказ № 2897.